



## TARTALOM:

---

Kóris Lajos: Ujság és ünnep. — Czegle Imre: Tükör előtt. — Nagy Géza fordítása: Barmeni-hitvallás. — Bogdányi László: Képek a bibliához. — Lengváry József: Légy mégis áldva mindörökre! (Vers.) — Orgoványi György: Husvételi locsolkodás (Falu.) — Csorba Géza: Fundátoraink, I. Rákóczi György és Lorántfy Zsuzsanna. — Orgoványi György: Gondolatok a zseniről. (Naplótöredék). — Humor. — Kedves Olvasóink! — Híreink.

# SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

---

---

● Megjelenik július és augusztus kivételével minden hónap 15-én. ●

---

Főszerkesztő :

KALYDY MIKLÓS.

Felelős szerkesztő :

CZEGLE IMRE.

## MUNKATÁRSAK :

Ablonczy László IV. é. hh.

Kóris Lajos IV. é. hh.

Vályi József IV. é. hh.

Hazagh Mihály III. é. hh.

Vincze József III. é. hh.

Várady Lajos V. é. t. k.

Molnár István V. é. t. k.

Halász András VIII. g. o. t.

Szakszon Árpád VIII. g. o. t.

Kiadóhivatali főnök : Csorba Géza.

Hírgyűjtő: Kolláth József.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak, Főiskola.

---

Előfizetés: Egész évre: 3.— pengő, félévre: 1.50 pengő.

---

# SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

KALYDY MIKLÓS

1938. április hó.

Felelős szerkesztő:

CZEGLE IMRE

## Újság és ünnep.

Nem lehet agyonhallgatni napilapjainknak, újságjainknak azt a szörnyű szellemi adagolását, amelyet különösen ünnepek alkalmával izlettetnek olvasóik táborával. Elhisszük, hogy sokféle ízlést kell kielégíteni, de az olvasók szelleméért való felelősséget nem lehet elhanyagolni. Az újságnak nem leszállni, hanem felemelni kell. Ezt nem akarják napilapjaink meglátni.

Azt nagyon jól tudják, hogy újságot vasár- és ünnepnapokon olvasnak leginkább, mert ezeken a napokon van a legtöbb ráérő idő. Ezt az újságok úgy igyekeznek kiaknázni, hogy sokat írnak, sőt mellékleteket csatolnak a szokásos laphoz. Ez helyes. Elismeréssel adózunk, hogy ily gondosan pótolják ki a hétköznapiak sovány porcióját. Csak egy baj van. A sok még nem minden. Nyissunk ki csak egy újságot, pl. a husvétii számot. Elöl nagy betűkkel „Ünnepi gondolatok“, majd bel- és külpolitikai érdekességek, hírek, beszámolók stb. Ezekhez is lenne hozzásvételnünk, de ezt hagyjuk. Ami azonban az újság második felében következik, azt már szó nélkül nem hagyhatjuk. Itt egy olyan légkörbe kerül az olvasó, ami az ünnepet megszenteltségteleníti. A filmvilág erkölcsi mélységeket megnyitó pletykái kész ünneprontás. A testiség gőzében párolgó erotikus históriák nem lehetnek a léleknek, de még az értelemnek sem eledelei. Az embert árúcikké tevő apróhirdetések egy keresztyénellenes társadalomról tesznek bizonyosságot. A mellékletek frivol képeikkel egyenesen az erkölcstelenség bizonyítványai. Testiséget, mámort, az ösztön féltelenségét, könnyelműséget, kéjt hirdetnek ezek a festett szobrok, amelyek előtt a „keresztyén társadalom“ mint bálvány előtt meghajol.

Tessék csak kimenni városon vasárnap az utcára, s széjjel nézni, hogy mit habzsolnak a 14—18 éves kamaszok, Színes melléklet mindegyik kezében. Az újságért postára elküldött cselédlányok, cselédfiúk, inasok a mellékletet veszik először kezükbe, igaz másra sor se kerül, s míg haza nem érnek, ennek „észbontó“ szépségeiben gyönyörködnek. Hiába már akkor a vasárnapii ígehirdetés, el se mennek, mert felgyújtott testük mást kíván. Hasonlóképpen tesznek az újságot mohón zabáló urak és asszonyok is.

Keservesen felkiáltunk. Hát csak a test bujaságait lehet propagálni? Hát nem történik ebben az országban más, csak divat bemutatás,

bál, szépségek mutogatása, testkultusz, estélyadás! Csak ezeket lehet képes lapon közölni!! S mindez ünnepnapon!

Le kell szögezniünk először azt, hogy az ünnep nem a testért, hanem a lélekért van. Ezt az újságnak is el kell ismerni. Ez számára akkor azt jelenti, hogy olyan táplálékot adjon, ami ünnepre való.

Másodszor, ha hivatalos jogi tényezők nem is helytelenítik eljárását, de az Isten az Örök bíró egyszer felelősségre vonja azért a szellemért, amellyel olvasóit nevelte.

Ujságyszerkesztőknek s olvasóknak jó lesz ezen gondolkodni.

KÓRIS LAJOS.



## T Ü K Ö R E L Ő T T

Róm. 4 : 25 :

*Krisztus ami bűneinkért halálra adatott és feltámasztatott a mi megigazulásunkért.*

Mindenekelőtt azt kell megkérdeznünk, hogy ki az, aki Krisztust halálra adta? Egy bizonyos: Az „adatott“ szó nem céltalanságot, véletlenséget, személytelenséget jelöl. Krisztus halála nem intéző hatalom tudta nélkül történt. A szenvedés története mögött Isten áll, aki felülről intézte, vezette egyszerűlt Fia földi életét, annak utolsó mozzanatát a halált és a feltámadást is.

Vezette pedig úgy nagypéntek és husvét eseményeit, hogy a halál napján az ember mérhetetlen, elképesztő bűnössége, a feltámadás napján az Ő jósága lett nyilvánvaló.

1. Nagypénteket nem a halál teszi feketévé, nem azért olyan gyászos, szomorú és leverő Krisztus megfeszítése, mert Ő meghalt. Borzalmassá ezt a napot az ember tette. Fekete ez a nap, mert Isten engedte, hogy az ember cselekedjék és a bűn cselekedett, az ember megmutatta fogafehérjét: ölt. Amit az írás mond igaz: „Krisztus a mi bűneinkért halálra adatott.“ Krisztust a mi bűneink ölték meg!

Ki ez a mi? A testből és lélekből teremtett ember. Jó ezt tudni. Hiszen hányszor megkísértetünk, hogy a bűnt a testünkre fogjuk. Hányszor áltatjuk magunkat, hogy a test az, ami bűnös kívánságra visz, mivel pedig a lélek a testtől különbözik, az a test bűnössége ellenére is tiszta marad. Ez nem igaz. Ilyen gondolatokkal önmagunkat csaljuk meg. Nem fél ember, hanem az egész ember bűnös. — A porból és lélekből teremtett ember feszítette meg Krisztust.

2. Krisztust az Isten támasztotta fel a halálból, hogy az ember el ne vesszen, hanem éljen. — Krisztus helyettünk halt meg és értünk támadt

---

---

fel. Minden az emberért. Miért nem bizakodhat el még sem a keresztyén ember? Miért nem mondhatja: igaz vagyok, mert Krisztus feltámadt? Azért nem, mert a nagypénteki keresztet ácsolók bűne bennünk tovább él. A bűn olyan, mint a mesebeli sárkány, ha két fejét levágják, négy nő helyette. A husvéti vigasztalás abban van, hogy a bűn a feltámadás óta elvesztette erejét. Birkóznunk kell vele ma is, de reménységgel küzdhetünk. Ha hiszel abban, aki meggyőzte a halált, győzől!

Husvétkor nem bizakodhatunk el, de reménykedhetünk. Reménykedhetünk a Feltámadottban, aki Isten és az ember között áll, akin keresztül néz minket Isten. Hiszen Krisztus ma is az a csodálatos prizma, akin Isten büntgyűlölő, minket embereket gyűlölő haragja megtörik, nem éri azokat, akik Krisztus közelségében vannak, akik őbenne élnek, akik őbenne hisznek.

Nagypéntek és husvét csoda. Az értelemnek értelmetlen, a hitnek értelmes, mert az benne életet talál.

*Czegle Imre.*

---

---

# BARMENI-HITVALLÁS:

---

(1934 január 3—4.)

## A) Megértéséhez.

Minden hitvallás bizonyosság Isten örökké élő igéjéről. Bizonyosságot tesz Isten igazságáról az ember konkrét tévelygésével szemben. A barmeni hívallásban feleleteket kapunk a szentírás alapján azokra a kérdésekre, korunk azon problémáira, amelyekkel a mai német keresztyén ember küzd. Ott a gyakorlatban dölnék el azok a kérdések, amelyekkel szemben áll minden öntudatos keresztyén. Éppen ezért fontos ez a hitvallás számunkra is. Benne nem az egyes ember beszél, hanem Jézus Krisztus egyháza.

Amint az egyház csak a hitvalláson alakulhat vagyis azon, hogy élő igennel felel Isten szavára és parancsára, éppenúgy csak ő tud hitvallást alkotni. A barmeni hitvallásban egy „illegális“ egyház beszél. Nem támaszkodik trónokra és koronákra. Gyengeségében és tekintély-nélküliségében a világi hatalmak ki-nevetik. Egyedül az ő Urának parancsában és ígérésében bízik. A német keresztyének a „legális“ egyház minden hatalmi eszközének a birtokában, tévtanuk alapján át akarták alakítani az egyházat a harmadik birodalom emberének izlése szerint és ebben a munkában nem az irás iránti engedelmesség vezette őket. Akkor alulról a törvényes egyházi felsőbbség akarata nélkül, sőt ellenére összegyűlekezett újból a Krisztus gyülekezete. Ez a hívalló egyház önmagát egyedüli legális egyháznak nevezi, mert az egyházak között nem az a legális, amelyiknek megvan a hatalma, hanem egyedül csak az, amelyik az egyetlen Úrnak a szavát engedelmisséggel és hittel meghallja. A barmeni hitvallásnak az egyháztörténeti jelentősége elsősorban abban van, hogy itt ad először ez az „illegális“ an legális egyház jelt magáról. (1934 jan. 3—4.) Továbbá ez a magja annak a későbbi zsinatnak, amelyik május 30 án ült össze ugyancsak Barmenben, amelyre azok

---

a protestánsok jöttek össze, a különböző egyházakra való tekintet nélkül, a közös szükség és szorongatás miatt, ugyanazon ellenség ellen, akik között a különbséget ez a reformátori mondat okozta: „Ihr habt einen anderen Geist.“

—f—r—

## **B) Szövege.\***

### **I. Az egyház jelene.**

1. Az 1933. év egyházi eseményeire tekintettel Isten igéje azt parancsolja nekünk, hogy tartsunk bünbánatot és térjünk meg, mert ezekben az eseményekben az evangéliumi egyház egy évszázadok óta pusztító tévelygése ért meg és lett láthatóvá. Ez a tévelygés abban a véleményben áll, hogy Isten kijelentése, Isten kegyelme és Isten dicsősége mellett az ember önrendelkezési joga (a magura ember) is határozhat az egyház üzenete és alakja, azaz az örök üdvösség felé vezető idői ut dolgában.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház fejlődése a reformáció óta normális lett volna és hogy egyházunk mai szükségében csak egy átmeneti zavarról van szó, melynek kiküszöbölése után ama fejlődés egyenes vonalba folytatódnának.“

2. Ez a tévelygés ugyanaz, mint a pápa egyházának és a rajongásnak a tévelygése, amely ellen a reformátori hitvallás irányul. Ha az evangéliumi egyház enged ennek a tévelygésnek, akkor megszűnik evangéliumi egyház lenni. Ezt a tévelygést a legtisztább és legfinomabb alakjában is tévelygésnek kell ma felismerni és kell küzdeni ellene. Ezzel a régi tévelygéssel a régi hitvallást kell megújult örömmel és határozottsággal szembeállítani.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az a tévelygés — amelyik azt állítja, hogy az egyház igehirdetése és alakja dolgában önhatalmúlag rendelkezhetik — csak egy vélemény volna a többi mellett, amely az evangéliumi egyházban továbbra is polgárjogot birhatna.“

3. Tekintettel arra, hogy ez a tévelygés ma annyira egységesen jelentkezik, az egy német evangéliumi egyházba egybekapcsolt gyülekezetek felhívtnak arra — függetlenül az ő lutheránus, református vagy uniós eredetüktől és felelőségüktől — hogy újra felismerjék az egyház egy Urának fenségét, hitüknek, szeretetüknek, reménységüknek a prédikáción és sákramentumokon át való közöltetésének, hitvallásuknak és feladatuknak lényegbeli egységét.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha a luteránus, református vagy uniós érdekek jogos képviselését még mindég föléje rendelni lehetne vagy kellene a közös evangéliumi hitvallás és cselekmény a tévelygéssel szemben és igazság mellett történő követelményének.“

### **II. Az egyház a Szentírás alatt.**

1. Az egyház eredete és létezése kizárólag Isten igéjének kijelentéséből, teljhatalmából, vizsgálatásából és erejéből van. Ezt az ígét az Örökkévaló Atya

---

\* A Rendszeres teol. szeminárium II. félévi óráin a különböző hitvallások egész sorával foglalkoztunk. Több olyan, melyek még nincsenek magyarra lefordítva. A fenti hitvallást szemináriumi dolgozataként Nagy Géza IV. th. fordította le németből. A fordítást átnézte dr. Nagy Parna teol. tanár. Segítéséért ezuton is köszönetet mondunk.

---

Jézus Krisztus, az Ő örökkévaló Fia által, az örökkévaló Szentlélek erejében, az idők teljességében egyszer s mindenkorra szólotta.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház a Szentháromság egy Isten kijelentésén kívül még egy olyan isteni kijelentésre is alapulhatna és hivatkozhatna, amelyhez az ember a természetben és történetben a bűneset ellenére is hozzáférhet.“

2. Az egyház Isten egyszer s mindenkorra szólott ígését a Szentlélek szabad kegyelme által az Ő- és Új-szövetség kettős, de mégis egységes, mindkét alkatrészében egymást kölcsönösen feltételező bizonyosságában hallja: ez Mózes és a próféták bizonyágtételében az eljövendő, az evangélisták és apostolok bizonyágtévéseben pedig az eljött Jézus Krisztusról szól.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha a bibliai iratokat az emberi kegyesség történeti bizonyoságaiként kellene értelmezni: mintha a keresztyén kegyességre nézve pedig túlnyomóan, vagy kizárólagosan az Új-Testamentum volna mérvadó: mintha ezért az Ő-Testamentumot az Új-Testamentum kedvéért leértékelné, háttérbe szorítani, vagy egyenesen kiküszöbölni lehetséges volna.“

3. Az egyház a Szentlélek szabad kegyelme által abból és abban él, hogy midőn a Szentírás bizonyosságát hittel elfogadja és engedelmesen továbbadja, a Szentháromság egy Isten szigorúságát és könyörületesességét, dicsőségét és emberekhez való szeretetét megismeri és hirdeti.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház Istennek Jézus Krisztusban való és a Szentírás által megbizonyított cselekvése mellett képes vagy köteles volna megállapítani még a mindenkori jelen eseményeiben való működését is.“

### III. Az egyház a világban.

1. Az egyház a világban van. Az egyház Isten testté lett ígését követve, fenntartás nélkül megvallja az Istentől jónak teremtett, de bűnbeesett és isteni átok alatt álló ember egész nyomorúságát. Egyedül abban az irgalomban bízik és annak engedelmeskedik, amelyik Jézus Krisztusban éppen ennek az embernek jutott osztályrészül. Isten ígérete szerint új eget és új földet vár, amelyikben az igazság lakozik.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház Istennek Jézusban adott irgalma mellett, fenntartás nélküli bizalmat tanúsíthatna még a világnak az ember által megismerhető valamiféle jósága iránt is és fenntartás nélküli engedelmisséggel viselkedhetnék a világnak az ember által megismerhető bármiféle törvényszerűségei iránt is.“

2. Az egyház Isten ígésének utasítása szerint hálaadással ismeri el, hogy az emberiség és a népek történetének folyása, az ember politikai, filozófiai és kulturális vállalkozásai az isteni parancs és isteni türelem rendelése alatt állnak. Ezért az egyház ezeket — idői, határozott és korlátozott joguk komoly elismerése mellett — imádságával kíséri, de emlékezteti is ezeket Isten országára, törvényére és igazságára, reménykedve abban, aki mindenekezt azért irányít, hogy mindenekezt ujja is tegyen.

---

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház, az ember ilyen vagy olyan próbálkozásának valóságát nem az isteni türelem megnyilatkozásának, hanem az isteni teremtetési-rend visszaállításához való közeledésnek tekintené „

3. Az egyház a világban a Szentírás alatt van. Az egyház annyiban szolgál az embernek és a népnek, az államnak és a kultúrának, amennyiben igehirdetése és alakja tekintetében arra törekszik, hogy Isten eléje szabott ígéjének és Szentlelkének engedelmeskedjék.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház azzal volna köteles szolgálni — inkább engedve az embereknek, mint Istennek — hogy igehirdetését és alakját az ember mindenkorai meggyőződéseihez, kívánságaihoz, céljaihoz szabja és rendelkezésükre áll.

#### IV. Az egyház igehirdetése.

1. Az egyház megbízatása abban áll, hogy a prófétai, apostoli bizonyág magyarázatával és zsinórmértéke szerint — Krisztus helyett, tehát Krisztus saját szavának és művének szolgálva — a prédikáció és sákramentum által hirdesse Isten elközeltő országának üzenetét: t. i. azt, hogy Isten a Teremtő: teremtményein; Isten a Kiengesztelő: a bűnösön; Isten a Megváltó: szeretet gyermekein szabad kegyelemmel megkönyörtült.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház a Teremtő, Kiengesztelő és Megváltó Isten szavát — ahelyett, hogy annak szolgálna, saját szavaként szólhatna és így, ahelyett, hogy a szabad kegyelmet hirdetné, „dinamikusan“ hathatna, vagy kellene hatnia.“

2. A szabad kegyelem, amellyel Isten rajtunk könyörül, Jézus Krisztus jelenlétének a Szentlélek erejében beteljesedő ígérete, aki mint Úr érettünk szolgává lett, hogy a mi régi életünket (ó-emberünket) halálra adja és a mi új életünket (új-emberünket) világosságra hozza.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha Isten kegyelme erkölcsi, vagy vallási tökéletességben lenne, amivel az ember nemcsak arra tekintettel dicsekedhetnék, aki az istentelent megigazítja, hanem az ő saját birtokára való tekintettel is.“

3. A kegyelem ajándéka a mi Jézus Krisztushoz való tartozandóságunk. Őbenne igazulunk meg a hit csodája által, amely bűneink Benne történt bocsánatát mindujra elfogadja. És Őbenne szentelődünk meg az engedelmisség által, amely mindujra a Tőle jövő parancs ítélete és utasítása alá áll.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet:

a) „Mintha az evangélium és a törvény, a mi megigazulásunk és megszentelődésünk nem a Jézus Krisztus egyetlen egy kegyelmének kijelentése volna;

b) Mintha ezáltal végbemenne a mi megigazulásunk, mint bűnösök megigazulása, hogy mi hirtelen, vagy lassanként jobb emberekké válunk;

c) Mintha a mi szabad kegyelem ajándéka volna az is, hogy Isten minket az Ő parancsa iránti engedelmisségre kötelez, vagyis a mi megszentelődésünk nem csupán a szabad kegyelem ajándéka volna.“



---

4. A mi Szentlélek által Jézus Krisztusban gyökerező és Tőle minden nap újjonnan leimádkozandó, hitben és engedelmisségben folyó életünk az eljövendő Úr által való megváltására vár: a halottak feltámadására, az ítéletre és az örökéletre.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha a hitben és engedelmisségben folyó élet valamilyen tekintetben önmagában lezárt, önmagának elégséges lehetne, tehát az eljövendő Urra való várakozás, a Benne való reménység és az Iránta való félelem alól kivont létté lehetne.“

## V. Az egyház alakja.

1. Jézus Krisztus egyháza az igehirdetés szolgálata által magától az Urtól elhívott, összegyűjtött és hordozott, vigasztalt és kormányzott gyülekezetnek láthatóan és időileg formált valósága és az ilyen gyülekezeteknek ugyanígy láthatóan és időileg formált valósága.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az egyház a maga idői és látható alakját saját önkénye vagy külső szükségyszerűségek szerint nyerné, mint egy vallásos egyesület, amelynek elve egyaránt megvalósítható volna ilyen, vagy amolyan formában.

2. Az egyház alakját az határozza meg, hogy külső rendje éppenúgy, mint a belső élete Jézus Krisztusnak, mint az egyház egyedüli Urának ígérete és parancsa alatt áll. A gyülekezetek egyenként és összeségben felelősek az Ő színe előtt azért, hogy közöttük az igehirdetés szolgálatai, a tanítói és szeretet-munkák igehirdetést kísérő szolgálatai a maguk hivatott hordozóit megkapják és ezek szolgálatukat helyesen gyakorolják.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha a gyülekezetektől az egyház szolgálatának betöltésért és gyakorlásáért való felelősséget egy külön egyházi vezetői hivatal átvehetné.“

3. Jézus Krisztus egyháza igehirdetését és alakját illetően egy és ugyanaz különböző időkben, fajok, népek, államok és kultúrák között. Az itt-ott meglévő egyházi különbségek jogosultsága azzal áll és esik, hogy azok az egyház igehirdetésének és alakjának egységével összeegyeztethetők-e.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet:

a) „Mintha az egyházi formák idői, nemzeti és helyi különbségének jogosultsága Istennek a történelemben adott különös kijelentéséből volna levezethető;

b) mintha az egyház igehirdetésének és alakjának egységével összeegyeztethető volna az, hogy benne a tagságot és a szolgálatra való alkalmasságot egy bizonyos fajhoz tartozókra korlátozzák.“

4. Az egyház felismeri az államban — az Isten ígéretének utasítása alapján — az isteni parancsnak és türelemnek azt a rendelkezését, melynél fogva az ember megkísérelheti és meg is kell kísérelnie, hogy a maga ész- és történelem-értelmezésének keretében a minden urak Úra iránti felelősséggel jogot szolgáltasson és ezt hatalommal fenntartsa és érvényesítse. Az egyház az államtól ezt a különleges hivatalt nem veheti át. De azt sem engedheti, hogy saját hiva-

---

talát az állam vegye át. Az egyház a maga megbízatásához kötve, elvileg szabad egyház a maga megbízatásához kötött elvileg éppenúgy szabad államban.

Ezzel visszautasítjuk azt a nézetet: „Mintha az állam a láthatóan és időileg formált történeli valóság legmagasabbrendű vagy éppen egyetlen (totális) formája volna, amellyel szemben az egyháznak igehirdetésével és alakjával együtt csak alárendelt szerepe volna.“

---

## KÉPEK A BIBLIÁHOZ.

---

A kép arra való, hogy valami nehezen érthető dolgot világosabbá tegyen. Szemlélethez kapcsolja a tisztán gondolatit és ezáltal a tömegek számára is hozzáférhetőbbé teszi. A vallás világában különös jelentősége van a képnek. Az emberiség ezer és ezer alakban képzelte el Isten szellemi valóságát, éppen azért, hogy valóságnak tudja felfogni. Bármennyire is törekszik az ember ennek a durvaságnak a finomítására, ritkítására, véglegesen mégsem írható ki egyetlen vallásból sem. Nem pedig azért, mert az ember könnyen hajlandó nem-létezőnek tekinteni azt, amihez semmi közvetlen vagy közvetett szemléleti képe nem fűződik.

Minden kép, minden hasonlat kétségtelenül leereszkedés, az ember fogyatékos szellemi berendezésének a kiszolgálása. Ha magát a tiszta fogalmat nem képes megragadni, talán megérti, ha hasonlatokkal írjuk körül — Bár a kép mindig kevesebb a megfelelő valóságnál, de azért nyugodtan használhatjuk a vallási fogalmak világában is. Jézus rengeteg hasonlata, példázata, képesbeszéde elég bizonyíték amellett, hogy hasznosabb, ha valamit durva emberi hasonlattal világítok meg — és megértik, mintha légius finomságú kifejezésekkel táncolom körül és nem értik meg.

A következőkben néhány szemléleti képet szeretnék nyújtani azoknak, akik szívesen veszik az ilyeneket. A tárgy: a biblia. A kép: a kép, a fénykép: a film.

A biblia: egy filmtár. Különböző korú, minőségű, célzatú tekercsek vannak benne egymás mellett.

Ha ránézek egy filmszalagra, nem értem meg. A film tükröződik, lesiklik róla a tekintetem, legfeljebb csak halvány körvonalakat tudok kivenni belőle. A bibliát is csak úgy értem meg, ha a Szentlélek világítja át, vetíti le számomra.

Mindenegyed filmkocka, ha egy kicsit is, de különbözik a másiktól: így lesz belőle mozgás, élet a vásznon. A biblia ígét is folyamatosságukban, összességükben kell szemlélnem: így lesz belőle élet az életemben.

A biblia írói: kiküldött fotóriporterek. Az Isten Fiának földi életéről négy hirdó-tekercsünk van a filmtárban. Az evangéliumok sok ismétlése azért van, mert nem „vágják össze“ ezeket a filmeket. A riporterek más szemszögből, más céllal, más fényerejű készülékekkel, más érzékenységgű filmre vették fel ugyanazt az esemény sorozatot: innen származnak az evangéliumok különbségei.

A kép síkban ábrázolja a teret. Történeli képünket is mindig ez teszi lapossá, élettelené. A plasztikus filmet két oldalról fényképezik, a vetítést két színű szemüvegen át nézik, így lesz térszerű a kép. — Ne akarjuk megmagyarázni, feloldani a biblia minden ellentétét, mert ezzel megszegényítjük. Az élet nem lapos,

---

hanem duzzadó. A legtökéletesebb mértani alakzat a gömb, s ezt nem tudjuk kiteríteni semmiképpen.

A biblia filmje: szabadtéri felvétel. Nem díszletezett, nem mesterfogásokkal dolgozó film, hanem élethű híradó. Mint az amatőr-fényképen, erősen látszik a háttér is. Néhol homályos a szereplők arca, de sok helyütt Isten sugárkévéje öleli körül Jézus alakját („Ez az én szerelmes fiam . . .“).

A biblia: fénykép, szabadtéren felvett film. Ezért az összevisszaság, a rendezetlenség. A teológia: rendezett kép, festmény, kompozíció. Egyes vonásokat kiemel, másokat elhanyagol. A festményben benne van a festő egyénisége is: minden nagy vallásos személyiség Krisztus-képe más és más. Ezért kell alapul venni a hiteles fényképet.

Minden emberi lélek egy fényképező lemez. Ki kell tenni az isteni hatásoknak, exponálni kell, hogy rárajzolódjék Isten országának a képe. De nagyon érzéketlenek vagyunk ez ultra-világi sugarakkal szemben: sokáig kell nyitvatartani a lelket, mint esti fényképezéskor a gépet. Isten azonban egy magnézium-lobbantással belevakíthat a hitetlen szemekbe is, mint Pálnak a damaszkuszi úton.

Legszívesebben azokat a képeket teszi az ember az albumába, amiket ő maga vett fel: egyéni élményeit, meglátásait Istenről. Másodsorban azokat a levelezőlap-képeket, amiket nem ő vett fel ugyan, de látta az eredetijét: mások gondolatai, meglátásai, amiket utána — él az ember. Ezek rendszerint szebbek, tökéletesebbek a miénknél, de mégis kedvesebb a sajátunk, mert a mi küzdelmünk, a mi munkánk, féltő ügyeskedésünk emléke tapad hozzá. Amivel semmi kapcsolatom nem volt, az alig érdekel

Minden gyülekezet: egy mozi. A jó predikáció: a Szentlélek filmgépe által átvilágított, levetített filmrészlet. A vetítéshez szükséges elektromosságot a bennem levő feszültség szolgáltatja. A vásznonról eltűnik a kép (a predikáció elhangzik,) csak a hatása marad meg a lelkekben. A vásznonról tükröződik szemünkbe a kép: mindenütt csak tükör által látunk. Ha szembefordulnánk a közvetlen fénykévével, elvakítana. (Pál három napig nem látott a damaszkuszi élmény után.)

Ma már szinte az egész világot ismerjük látásból: a film legyőzi a teret. A bibliai film az időt is legyőzi: benne van a múlt és a jövő. Maga a Főszereplő meg éppen időtlen.

Bogdányi László.

---

---

## Légy mégis áldva mindörökre!

Egyszer majd én is szabad,  
nagy leszek.  
Egyszer én is keresek kenyeret.  
Munkámnak meg lesz majd az ára;  
Gyermek és feleség várnak vacsorára.

Meleg szobám lesz majd és gyermek-  
kacagás.  
Istenem! Ne adj soha mást,  
Csak ennyit és én boldog leszek,  
A koldusnak is adok majd kenyeret.

Együtt megyek velük a templomba,  
Dicsőíteni Téged, imádkozva.  
És hálát adni Neked Istenem,  
Ki velem voltál mindig, szüntelen.

Ha így lesz Uram, boldog leszek,  
És ellened soha föl nem kelek.  
De ha netán másként is lenne,  
Légy mégis áldva mindörökre!

LENGVÁRY JÓZSEF.

---

# FALU.

---

G. Szabó Kálmán: „Parasztok“ című sorozatából.

## 6. Husvéti locsolkodás.



Annyit beszéltek már halálról, annyit írtak már a temető faluról, annyit festették már a pusztulás ördögét a falusi házak fehér falaira, hogy szinte már elviselhetetlen kín lett mindnyájunk számára a sötétség. Emberek, ne járjátok többé a falut halotti zsoltárral, az Uristen szerelméért, ne menjetek oda pusztulást hirdetvén. Elmúlt az éjszakának ideje, evoét kiáltunk a hajnalderengésbe. Nem sírni kell érette, de dolgozni két kézzel, tíz ujjal, bottal, ököllel. Ünnepe is van ott, ünnep, mikor valaki mentésre indul. Elég volt a sírásásból! A szemeket kinyitottatok a halál rémségével, jöjjetek most, akik a hatalmas életet akarjátok. Jöjjetek és menjünk husvétot látni. Jöjjetek, akik örömet hordoztok a kétség útjain. Álljunk seregbe és induljunk el! Nézd, hogy ujjong feléd a falu, nézd, hogy derül fel beteg arca. Eléd viszi minden szépségét, művészetét, jókedvét, szilaj bátorságát, földremegtető táncait, kedves szokásait, mokány gyermekeit. Két kézzel tékozolجا, szórja kincseit a jövődő útaira, miért esnél Te kétségbe? Amíg egy népdal hangzik, amíg istenáldotta, keménykötésű testek haladnak a barázdákon, amíg a templomban látunk Titeket, amíg hűsvétkor sikongva szaladnak a lányok a kútról, ne féljünk. Ma mindennek szimbolummá kell mélyülnie ott a falukon. Ma mindennek értéket kell kapnia abban a küldetésben, hogy a magyar néppel Isten csodát akar tenni. Dehogy fejeztük be a küldetésünk, nem látjátok, hogy még csak ezután kezdődik az. Nép, amely ennyire áldott a művészetben, nem vesztheti el életét soha. Menjete és ezt mondjátok el odakinn, ahol halálrészántan dolgoznak, örülnek a magyarok,

Orgoványi György.

---

---

# Fundátoraink.

---

---

## 6. I. Rákóczi György és Lorántfy Zsuzsánna.

Tavaszi napfényben játékos, jókedvű, „ádáz“ mendürok szaladgálnak az iskolakert vén fái alatt. Ott járkálnak tudomány, haza és hit kérdéseivel vívódó nagyobb, komolyabb diákok, theologusok is. Itt az iskolakertben a régi temető felett bontakozó magyar élet van. Erre tekint „a pataki iskola legkegyesebb dajkája és legbőkezűbb pártfogója“, Lorántfy Zsuzsánna ércszobra. Édesanyánkra emlékeztet ez a szobor. Arra az édesanyánkra, akinek köszönhetjük, hogy Patakon ilyen élet van és sok diáknak eszébe juttatja a szülő édesanyját is, aki érte imádkozik és dolgozik.

Az iskolakertbe ez az élet az „Alma Máter“-ből rajzik, mely komolyan és méltóságosan áll, mint épületté dermedt tudományt kedvelő fejedelmi pártfogó. Mindjárt a bejáratánál dombormű emlékeztet a fejedelmi párra: I. Rákóczi Györgyre és Lorántfy Zsuzsánára, akik elindították iskolánkat a dicsőség útjára, melyen többé semmi üldöztetés és szenvedés sem tudta megakadályozni.

A sárospataki iskola főpártfogói alapításától, 1531-től egész 1660-ig ugyanazok, akik a pataki uradalom birtokosai.

A fejedelmi párról, kikről most fundátoraink közt megemlékezünk, terjedelmes könyveket írtak. Mi ez alkalommal Szombathi Jánosnak, a sárospataki iskola történetéről 1788-ban írt munkája nyomán csak az iskolánkkal kapcsolatos tetteiket akarjuk összeállítani. Külső, száraz adatok ezek, de mégis megelevenednek előttünk és sokat beszélnek a nemes pártfogókról.

Felsővadászi I. Rákóczi György, Rákóczi Zsigmond, Erdély fejedelmének a fia, 1593. jún. 8 án született. 1616. szept. 18 án feleségül vette Lorántfy Zsuzsannát, Lorántfy Mihály idősebbik leányát. E házasság jogán lett Sárospatak városának és várának az urává. Először Borsodmegye főispánja és Bethlen Gábor fejedelemnek felsőmagyarországi hadtestparancsnoka volt. 1630-ban nyerte el az erdélyi fejedelemséget.

Rákóczy még mielőtt erdélyi fejedelenné választották volna, elhatározta, hogy a pataki iskolát a Bethlen-féle gyulafehérvári kollégium fényére fogja emelni. Ezért már 1621-ben az iskola régi törvényeit „összeszedette, átnézte és a körülmények szerint itt-ott bővítette, azután ünnepélyesen megerősítette.“ Így született meg az iskola törvénykönyve, melyet később Lorántfy Zsuzsanna is megerősített.

1629-ben azzal akart Rákóczy György az iskolának nagy növekedést adni, hogy új tanulmányi rendszert hozott be. Különösen azt óhajtotta, hogy a tanuló a „hasznos“ tudományokat jobban karolják föl, mert sokan megelégedtek csupán a szónoklattannal, a gondolkodástannal és a theológiával. Ezt az akkor bevezetett új tanrendszert az iskola „reformációjának“ mondták.

1630-ban tartották Patakon az első évvégi nyilvános, ünnepélyes vizsgát. Erről ez van feljegyezve: „Az 1630. évben május hónap első napjain volt a pataki iskola tanulóinak egyik osztályból a másikba való első előléptetése. Ezen részt vett Rákóczy György főispán úr két gyermekével és udvari embereivel.“

Ezek az adatok mutatják, hogy Rákóczy az iskola szellemi élete iránt erő-

---

sen érdeklődött, de anyagi támogatásról is bőségesen gondoskodott. Mint erdélyi fejedelemnek is szívében feküdt a pataki iskola felvirágoztatása.

1626 től három, gyakran négy tanárt is ellátott tisztességes fizetéssel. Egy-egy tanár évi fizetését képezte: 250 forint pénz, szállás, 18 köből búza, 5—7 hordó bor és szalonna. A növendékeknek is adott jótéteményeket a várból. A királyhegyi szőlőt az iskolának adományozta. A kollégiumban a nyugati oldalon új épületeket emeltetett, a régi épületeket kijavíttatta. A könyvtárra is nagy gondja volt. Az 1623. évi könyvtárrendezés nyoma szerint 296 mű volt ekkor a könyvtárban. Az 1621. évi törvénykönyv a könyvtáros működését is szabályozta. Betűket is hozatott a fejedelem egy patakon felállítandó nyomda számára. Az iskola kiválóbb növendékei közül sokakat saját költségén külső akadémiákra küldött ki. „Egyszóval a bőkezű pártfogó minden kötelességét nemes keblüleg teljesítette” — írja róla Szombathi János. Méltán nevezték ekkor iskolánkat Rákóczy-iskolának.

I Rákóczy György 1648. okt. 23 án, életének 55 ik évében halt meg. Halála után sem lett árva a pataki iskola. Gondjaiba vette özvegye, a női erényekben gazdag Lorántfy Zsuzsánna, kivel 33 évig élt boldog házasságban.

A fejedelemasszony férje halála után 1649-ben Erdélyből kisebbik fiával, Rákóczy Zsigmonddal Patakra jött lakni. Itt minden igyekezetükkel arra törekedtek, hogy az iskolát jobb rendbe hozhassák és virágzóbb állapotra emelhessék. Ezért hívták Patakra Lengyelországból a cseh—morva Comenius Amos Jánost, „a helyes tanmódszeréről abban az időben igen híres férfiút, hogy eszközölje a pataki iskola újjáalakítását.” Comenius 1650 től 1654 ig volt Patakon. Több művét itt írta. Ezek kinyomtatására állította fel Lorántfy Zsuzsánna az idejövetelekor feltételül kikötött nyomdát. Comenius bő fizetést kapott a fejedelemasszonytól kb. 6000 forint értékben. A nagy pedagógus pataki munkálkodását egy dombornű örökíti meg a főiskola relief sorozatában.

Szellemi táplálékról gondoskodott és az anyagi támogatásról sem feledkezett el Lorántfy Zsuzsánna. Ezt mutatja, hogy négy osztálytanítónak évi fizetést rendelt, egynek-egynek 100 forintot. Alkalmas tanárokat hívott az iskolába és azoknak bőséges fizetést adott. Az iskola tanulóinak évenként 40 köből búzát, 4 hordó bort, 4 malacot szolgáltatott ki jótéteményként ősi szokás szerint a várból. A kollégium épületeit ő is tovább építette. Évenként küldött ifjakat külföldre, köztük pl. Pósa házy Jánost. A könyvtár nagyot gyarapodott ebben az időben. A tudományt kedvelő Zsigmond herceg, ki iskolánkat egyetemmé akarta fejleszteni, sok jeles művet hozatott számára, mikor pedig 1652 ben meghalt, magánkönyvtárát, melyet már atyja is nagy gonddal gyűjtött, a főiskolára hagyta. Ez által a két magyar haza leggazdagabb könyvtára lett a pataki főiskoláé! Harsányi István könyvtáros számítása szerint ez a könyvtár 5400 kötetből állhatott, melyből „Rákóczy-könyvtár” címen még ma is sok értékes darab megvan a főiskola birtokában.

Maradandó ingatlanjavakról is gondoskodott a nagy fejedelemasszony. „A kollégium szőlőt, melyek Erdőbényén, Patakon és Erdőhorvátiban feküdtek, számszerint tizenkettőt, melyeket az iskolai coetus részint magának Lorántfy Zsuzsánna fejedelemasszonynak és az ő férjének, J. Rákóczy Györgynek, részint más jóltevőknek adományából birt, részint pedig készpénzen vásárolt, minden adótól és illetéktől felszabadította és az iskolát azoknak szabad és örökös birtokában megerősítette.”

---

1659. okt. 30-án megpecsételt végrendeletében is kiválóképen gondoskodott a sárospataki iskoláról. Királyhelmei és dobóruszkai javait fiának mindkét nemből való kihalása esetében az említett iskolának hagyta. Kikötötte, hogy fia és ennek utódai az iskolát abban az állapotban tartsák meg, amelyben az ő életében volt. A mestereknek, a tanulóknak a rendelt jótéteményeket pontosan megadják, ellenkező esetben a helmei és dobóruszkai jószágokat azonnal elvesztik, s azok a pataki iskola számára lefoglaltassanak. Meghagyta, hogy a nevezett iskolában anyai akadémiai tanár legyen, szintúgy osztálytanító is, amennyit a szükség parancsol és hogy a tanulmányok legjobb módszeréről az iskolafelügyelők rendelkezzenek. Végül ugyanebben a végrendeletben meghagyta, hogy a királyhelmei és dobóruszkai jószágok jövedelméből és más felesleges jövedelmekből évenként két tanuló tartassék a külső akadémiákon, akik a pataki iskolában mesterekül, vagy tanárokkul alkalmazandók, ha szükség volna rájuk.

Ezek a tettek bizonyítják, hogy ez a kegyes nagyasszony mily gyöngéd és féltékeny szeretettel viseltetett a pataki iskola és a pataki tanulók iránt. Szavakkal is kifejezte ezt az érzését. Néhány nappal halála előtt Tarczali Pál, a zempléni egyházmegye felügyelője jelenlétében mondta: „Te látod Isten, mint az Edesanya magzatit, az Dajka az ő kicsindedit: úgy igyekeztem nevelni Istennek és szegény Hazánknak szolgálatjára.”

Ez a jószágos nagyasszony 1660 ápr. 18 án 60 éves korában halt meg, éppen azon a napon, melyen azelőtt 44 évvel lakodalmi ünnepét tartotta. Sárospatakon a vártemplomban temették el.

Gyarló és töredékes ez a közlemény arról, hogy „néhai méltóságos fejedelem, öregbik Rákóczy György, istenes kereszttyén házas társával Lorantffy Susannával” hogyan tartották „ezt a scholát szép rendben és karban.” Mégis legyenek alkalmasak ezek a sorok arra, hogy minden pataki diák és tudományt kedvelő ember hálával gondoljon a fejedelmi pártra. *Csorba Géza* II. é. th.

---

---

## GONDOLATOK A ZSENI RŐL.

---

---

(NAPLÓTÖREDÉK.)

*Dosztojevszki:* „Könnyebb hősnak lenni egy másodpercig, egy óráig, mint néma heroizmussal viselni a mindennapot.”

*Anatole France:* „Mi más a lángelme, mint a szenvedés lebüvölésének művésze.”

---

Le kell már egyszer rántani a leplet a zseniről. Ki a zseni? Nem a lángész, nem az eget-földet ostromló akarat vagy értelem, nem a csodákat érző, hanem az igaz ember, aki úgy él, ír és hisz, hogy érdemes lesz a névre: ember. Az tehát, aki ember voltán felül emelkedni nem akar, sőt halálig kész abban gondolkodva megmaradni. Nincs nagyobb hazugság, ijesztő illúzió az emberfeletti embernél. Végy a kezvedbe kalapácsot, fogaidat reszeld élesre, gázolj át a szenvedőkön, fáklyával gyújtsd fel a romokat, öld meg magadban az embert: ez a recept, hogy magadból emberfeletti embert fabrikálj, — de ez a banditák módszere is.

A zseni érzi a léte, ezért örökké veszedelemben él. Az emberfeletti ember

---

csak játszik azzal és játéka annál rettenetesebb, mert a lét számára a teljes ismeretlenségben marad. Ennek értelme, mely minden percet betölt, a *korlát*. Az emberfeletti ember öntudatlanul lázad ez ellen és így élete tompa ürességé válik, ostromló akarata hitvány forgácsokra esik szét. A zseni elmegy a végső korlátokig és onnan úgy tér vissza, hogy megtalálja az egyedüli rendeltetést, mely nem más, minthogy örök gondolkozásban üljön a korlát és a korlátokat felállító előtt azért, hogy hiábavalóságában megrekedt gondolataival, egész valójával és életével túlmutasson önmagán és a napnál világosabbá tegye, hogy ő itt a földön csak azért él, mert élő tiltakozásnak kell lennie minden olyan vakmerő kísérletnek, mely a korlátozottság ellen támad. A emberfeletti ember beleőrül ebbe az oktan küzdelembe, a zseni tiszta szellemmé válik. Ezen a ponton — bármilyen ellentétesnek is látszik — mégis csodálatosan hasonlítanak egymáshoz, ezért olyan nehéz őket egymástól elválasztani és megkülönböztetni, mert az örületben és a végső kibontakozásban a szellem egyaránt meghal. Az emberfeletti ember azonban önmagában temeti el, míg a zseni kivetíti annak halálát és mindenkit arra kényszeríti, hogy a szellem feltámasztását munkálja.

A zseni minden porcikájában érzi a halált, ezért minden tettét úgy hajtja végre hogy az teljes és tökéletes legyen. A halál heroizmusában így születnek meg az életet építő nagy alkotások.

A zsenit a világ a halálra adja. Meg akarja semmisíteni, mert egyszerűen elviselhetetlen annak jelenléte számára. El akarja pusztítani és nem tudja, hogy éppen ezzel költi életre, mert az ostoba ellenállás erejétől minden szál elszakad, mely a zsenit még a világhoz fűzi. Hajszolják, mint az űzött vadat haláláig, de a halál érintésétől az üldözöttből üldöző lesz, aki kiméletlenül fordul vissza és űzői ellen támad. A zsenit nem az teszi tönkre, ha támadják, de az, ha hallgatnak rá. Addig marad ő zseni, amíg igazán „muszáj Herkules.” Adjanak nékik címetet, hivatalt, ha meg akarják ölni. A világnak el kell tanulnia a kagyló módszerét. Az úgy emészti fel a homokszemet, hogy gyönggyel, fénnnyel veszi körül.

A zseni porszem a világ gépezetében, amelyen csikorognak, reszelődnek, töredeznek a kerekek és csapágyak. Töredezik ez az anyagra, gépre épített kultúra, mert a zseni a legdurvább, a legkézzelfoghatóbb dolgot is metafizikai valósággá mélyíti el és ezzel elveszi a világtól az utolsó szalmaszálát. Mindenkinek és mindennek ellensége lesz. Éppen azért, mert lát — látja a hibákat —, mert érez — érzi azt, amit e világ magából elsikkasztott vagy el akar sikkasztani, — mert hall — hallja a disszonáns akkordokat a mindenség szimfoniájában. A zseni a világ első számú közellensége.

Ő egy rettenetes ellentéteket hordozó világnak szülötte, mert az életből halált kell csinálnia. A hétköznapi embere, a polgár típus csak egy síkon mozog, csak egy célnak él, csak egy világnak lakója. A zseni tragikumát itt adódik, hogy néki mégis hétköznapi emberré kell válnia abban az értelemben, hogy csak egy cél éghet a szem előtt: minden rohanásra megálljt kiáltson. Hétköznapi emberré kell lennie, hogy zseni lehessen. Ez a lépés, mely a zsenit az örültől elválasztja. Az előbbi tudatosan, bátran meghozza ezt a mérhetetlen áldozatot: odaáll a robotolók közé, mert tudja, hogy e világot soha fel nem adhatja, ha küldetését be akarja fejezni; az utóbbi örültségbe menekül. Elhagyja még mielőtt a bomba robban, a csatateret. Nem hajlandó az áldozatra, nem vállalja a veszedelemben való élest. Kiesett szemléletéből a világ, így már ellenségévé sem



---

tud válni. A zseni pedig megszázaszoródott erővel kél ki a mindennapok szürkeségéből, hogy igazságában bizva, mely mindenestől transcendens erőktől táplált, szemébe vágja e világnak gyalázatát. Egyetlen ítélő fóruma van: a szellem, mely életén, gondolataiban, mint prizmán törik szét. Ha ez a törvényszék felmentését adott néki, joga sőt kötelessége szembeszállni mindazzal, mely e törvények ellen vét. Nincs megérdemeltebb bukás, ha a hazug zseni a szellem BTK-ja alatt elesik és hányan voltak és hányan lesznek. De az igaznak joga van arra, hogy egy megfertőzött világnézetnek megadja a kegyelemdőfést, joga van arra, hogy egy megtévesztett társadalom lába alól kihúzza az utolsó támasztékot és a sakkalok népének feje fölé odafüggeszse, mint Damocles kardját, a szellem ítéletét. Ört áll e világ felett az igazság nevében.

Az értelmetlen anyagi létnek ő ad értelmet, de ez egyben a legnagyobb szenvedést jelenti számára, mert ott kell élnie, ahol minden ellene van. A zseni mindig szenved. Szenvedése határtalan és végtelen, mert másnak a szenvedését is hordoznia kell. A vajúdo anyák szenvedése ez. Ha a zseni szenved, mindig egy új világ születik, legyen az csak egy gondolat, egy ítélet, végzetszerű törvény, misztikus szám vagy éppen a szellem önmagát emésztő halálraadása. Szenvedése annál végtelenebb, fájóbb, mert ezt az új világot legtöbbször önmagában kell elhordoznia. A világtörténelem csak egyetlenegy példát mutatott, amikor a zseni megalkothatta e földön világát, a Pláton államában. De a szellem nem bírhatta ki a földi formákat. Mint a skorpió, önmagát mérgezte meg és menekült halálba. Pláton állama nem maradhatott fenn, mert a zseni elárulta ügyét, elhagyta az ellentétek hazáját és hétköznapi emberré lett, már igazán azzá, adminisztrátorrá és statisztikussá.

Ez a példa bizonyíték amellet, amit az előbb mondottunk. Ha világ meg akarja a zsenit ölni, adjon néki alkalmat az érvényesülésre. Tegye tönkre sorában a megvalósíthatatlan álmot: az örök tragédiát. Így pusztíthatja el a zsenit, ha megfosztja e tragikummal való találkozásától, mely lényének feszítő ereje. Ha ez nincs meg, a zseni bátorralan, kapkodó lesz. Ilyenkor önmagát kergeti és szemét elfordítja a világtól. Egyetlen alkalom, mikor a zseni magával törődhet, mikor önzővé lehet, sőt azzá is kell lennie, hogy újra felvehesse küldetésért a harcot.

Az önzés a hétköznapi emberének kenyere. A zseni tragédiája meg éppen az, hogy önkéntelenül is segíti, előreviszi ezt az önzést, mert a hétköznapi ember, ha nem is tudja, szertelen és határtalan egoizmusát éli ki abban, ha valakire ezt mondja: zseni. Ezeknek a szájában a zseni szó rövidítése a következő mondatoknak: „Milyen értelmes, milyen nagy, milyen erős az ember, akik közé én is tartozom.” Ha valaki a zsenit tiszteli, ezzel a ténnyel a saját gyengeségét, hibáit koronázza királlyá.

Mi azokat a korokat szoktuk magasztalni, amelyeket a zsenik héroszként hordoznak, pedig semmi sem ítél el úgy egy kort, mint az abban élő zsenik selege. Ha egy korszak sok zsenit mutat fel, biztos, hogy a kultura zsákutcába jutott. Ha a hétköznapi értelemben vett zsenik kezébe jut az uralom, legalább olyan mértékben, hogy egy kor cégérévé válnak, szinte egészen bizonyosra vehető egyrésről a teljes megmerevedett kultura, másrésről a szellem forradalma. Nem a római kor, de a kínai ismeretlen zsenik nyomán sarjadt az igazi kultura nem a XIX. sz., mely bölcsője volt a zseniknek, de a legsötétebb, a legvadabb középkor vitte előre az igazi emberiség ügyét.

ORGOVÁNYI GYÖRGY.

---

---

# HUMOR.

— **Egy elsős latin szöszedetében** találtuk ezt a furcsaságot: aequalis = kontrás (kortárs helyett).

— **Történet órán:** Mi a collbertizmus? Olyan parittyajáték forma — válaszolta a nagy tudós.

— **Levél a teol. internátus VIII. sz. szoba lakóihoz.\*** Mivel a szóbeli figyelmeztetések és kérések semmit sem használtak; kénytelen vagyok az írás fegyveréhez fordulni. Kérem a VIII-as számú sarokszoba tiszteletes lakóit, hogy:

a) Mivel a szoba északkeleti hosszoldala van legjobban kijárva, méltóztatnék talán az asztalt keresztbe fordítani és az így felszabaduló középsávon közlekedni.

b) Ha valaki netalán úrlovasi szenvedélyének hódol, ne igyekezzék patkós csizmájával a hiányzó lovat is pótolni.

c) Kérem a szoba lakóit, hogy távgyaloglásukat lehetőleg a szabadban végezzék.

d) Továbbá, ha már azon az eschatalógikus tényen változtatni nem lehet, hogy a pokol csak *lent* van és nem *fent* — méltóztatnék odahatni, hogy az elviselhetővé váljék.

Kérésem megismételve vagyok:  
Sárospatak, 1936 március 9.

alantosuk  
Sz. Z.

— **A „vén obsitos“ fizenegy napra** hazament, amikor visszajött egy meggondolatlan percében kivallotta, hogy *csak* tizenkét kg-ot hízott. Azóta ilyen kérdésekkel zaklatják: De megszoványodtál Józsi bátyám, csak nem vagy beteg?

— **Fejre-esett feleletek:** A 95 tételt Wittembergi János függesztette ki. — Egyiptom fővárosa Palesztina. — Az ember apró bogarakat lélegzik ki

— **Igaz történet.** Ügyet-Lenke a gáz- és légvédelmi előadás során a menedurok közé keveredett, akik kabátjáról minden gombot levágtak. — Figyelt? Elaludt? Örök rejtély.

— **A másod éves teológusok** melléknevei, úgy amint a névsorban következnek: Sanda; Kormos; Csali (Mackó); Liliomfi; Brugó (Kajla); Leó; Cseh-dudás; Röcsögény; Kuvik (Bagoly); Favég (Vastag-nyak); Bagós; Zeus (Cajsz); Gojó; Matyi (Góbé); Digó (Pampák-lovagja).

— **Professzor (az őszinte gólyához):** Hisz maga a gyehennában?

Gólya (meggyőződéssel): Hiszek.

Professzor: No, és? Tapasztalta már az életében?

Gólya: Igen. A kollokviumkor.

Professzor: Az csak előszele a gyehennának.

---

\* Megértés végett közöljük, hogy az első emeleti VIII. sz. szoba alatt lakott volt egyik professzorunk, akit a lábdobogás és a lárma különféle nevei a fenti levél megírására készítettek. Ennek egy apokrif példánya a kezünkhöz került és a hasonló bajban levőknek, mint lelvél-mintát, közreadjuk.

## KEDVES OLVASÓINK!

Február 1-től március hó 31-ig beküldött előfizetéseket köszönettel nyugtázzuk :  
Bekény Péter 3 P. (D.); dr. Nagy Béla 4 P. (Bp.); Varga János 2 P. (T.); Fekete István 3 P. (Td.); dr. Putnoky László 3 P. (Bp.); Kúrpáti Imre 3 P. (Á); Kutó János 3 P. (L); dr. Újszászy László 3 P. (Rp.); Szabó Ödön 3 P. (Up); sárospataki Harsányi Gusztáv 150 P. (D.); Balla János 3 P. (Nyp.); Pál Lajos 6 P. (Bp); Vas István 4 P. (Kp.); Molnár Ferenc 3 P. (Bp); dr. Incze Gábor 3 P. (Bp); Farkas Imre 3 P. (Gy); Nagy Lajos 3 P. (L); dr. Sasi Nagy Imre 3 P. (M.); Molnár István 3 P. (Sz.); dr. vitéz Vécsey Kálmán 1 P. (Bp.); Finkey Pál 5 P. (Bp); Palumbo Sándor 3 P. (M); Juhász István 150 P. (A.); dr. Erdős Károly 3 P. (D); dr. Nagy Béla 4 P. (Bp.); Kellermann Béláné 3 P. (Bp); Kádár Elek 3 P. (O.); Szüts Ernő 3 P. (Bp); dr. Nemes Bertalan 3 P. (M.); Kovács József 3 P. (N.)

Sárospataki olvasóink közül 3 P. t befizettek : Balsay Bertalan, Bálint József, Benkő Béla, Darányi Lajos, Dávid Zoltán, dr. Egey Antal, Halász Dénes, Hallgató Sándor, Harsányi László, dr. Idrányi László, Jakob Károly, dr. Jakó János, Kiss Elek, Kókai Kun Dániel, Kósa Sándor, Koncz Ferenc, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, Mészáros Lajos, Novák Sándor, Szabó Gyula, Szalay Róbert, Szilágyi Benő, id. Szepessy István, Tárczy Árpád, dr. Trócsányi József, dr. Újszászy Kálmán, dr. Urbán Barnabás, Ujváry Dezső, Vitek Ferenc, dr. Zsirus József, dr. Nagy Barna, Fáber Rezső, Héthy Lajos, Mór Béla.

Sárospataki Olvasóink közül 150 P-t befizettek : özv. dr. Batta Istvánné, Boda Béla, Bódis Lajos, Dobozy István, dr. Fischer Fülöp, dr. Harsányi István, Hegyi József, dr. Izsó Bertalan, Müller Ferenc, Neumann Mór, Nyitray Lajos, Szabó Károly, Szücs István, Zana István, Végh Józsefné. **KIADÓHIVATAL.**

## HIREINK

**Kedves Olvasóinknak Istentől gazdagon megáldott húsvéti ünnepeket kívánunk.**

### Kedves Olvasóink!

**Ifjúságl Közlönyünk nehéz anyagi viszonyok közt van. Pártfogóinkat szeretettel kérjük előfizetéseik elküldésére.**

**KIADÓHIVATAL.**

*Az 1938. márc. 15.-i bál jelűlfizetőinek és a büffé céljaira adományozóknak ezeken is hálás köszönetet mondunk.*

**Matuska Péter stockholmi** magyar követ 27-én megátogatta a Főiskolánkat. Ittlétekor az Angol-internátus vendége volt.

**Tanulmányi ellenőrzői látogatást** végzett a tanítóképző-intézetben Móczar Miklós tanügyi főtanácsos.

**Dr. Schumann F. K. hallei professzor** március 25-én Dr. Csikesz Sándor debreceni egyetemi rektor kíséretében Sárospatakra látogatott el. Délelőtt nagy figyelemmel szemlélte a Főiskola külső és belső életét. délután pedig a theologus ifjúság előtt tartott előadást arról, hogy „Van-e természeti theologia?” Az előadást Dr. Nagy Barna theol. tanár tolmácsolta.

**Március 26-án volt a sárospataki S. D. G. kollégiumok új tagjainak a felavatása.** A felavatást Sóos Géza végezte.

**A Bujdosó Pataki Diákok** reliefjét Dabóczy Mihály szobrászművész készíti. A plakett azt a jelenetet ábrázolja, amikor a menekülő diákok elindulnak a Főiskola kapuja alól, s maguk huzzák a nehéz szekereket, melyeken a Főiskola vagyonát mentik.

---

**Az Angol-internátus tanári kara és ifjúsága levélben üdvözölte** Henry A. Procter őrnagyot, az angol parlament képviselőjét, abból az alkalomból, hogy a „Daily Telegraph and Morning Post“ egyik márciusi számában a magyar revíziós követelésre hívta fel az angol közönség figyelmét.

**Az Ifjúsági Közlöny március 15-i** műsoros estje jól sikerült. Közönségünknek nagyon tetszett: Peterdy Sándor: Domine Bogádi c. hangjátéka. A szereplők mind-mind jók voltak. Külön ki kell emelnünk azonban női szereplőink sikerét: Harsányi Ilonáét, Balázs Dalmáét. — Az erkölcsi siker nagy volt, az anyagi már nem. Kár, hogy az erkölcsi sikert nem lehet bankókra felváltani. — De hiszen akkor hová tennénk azt a rengeteg pénzt?

**Tea-estet rendezett a közigazgató** március 26-án a tanári kar részére, az Angol-internátusban.

**Franz Josef Niemann német-nyelv tanfolyamát** márc. 19-én fejezte be. Ebből az alkalomból szépen sikerült bemutatót tartott „Német élet dalban és szóban“ címmel.

**Légoltalmi riadó és gyakorlat lesz Sárospatakon** április 22-én. Ezzel kapcsolatban hadd jegyezzük meg azt, hogy az esetleges légi támadás nagyon könnyen olyankor is történhet, amikor a diákság Patakon van. — Ezen az úton kérjük az illetékeseket, szíveskedjenek alkalmat nyújtani arra, hogy a légoltalmi riadón, amely most éppen a húsvéti szünetben lesz, vagy az időpont későbbre tevésével, vagy más módon — a diákság is részt vehessen.

**Regős-kiszállás volt márc. 20-án** Szegilongra. A regős csoport a református gyülekezeti szeretetvendégségen való szereplésével maradandó kedves emlékeket hagyott a szegilongi gyülekezet emlékezetében.

**A húsvéti szünet a Főiskolában** április 9-étől 21-éig tart. A tanítás, illetve az előadások ápr. 20-án, hétfőn reggel folytatódnak.

**Csendes nap volt a tanítóképző-intézetben** március 25—26-án. A csendes napon Kiss Sándor konventi ifjúsági lelkész és Soós Géza, a S. D. G. szövetség alelnöke is részt vett és előadást tartott. A csendes napokat urvacSORAOSZTÁS zárta be.

**A Kórus-Kántus** találkozó május 7-én szombaton lesz. Előkészítése folyamatban van.

**Husvétkor** első diák lett: Czeglé Imre IV. th.

**Az olaszországi tanulmány-út** külpolitikai okokból elmarad.

**Lelkészképesítő vizsgálat volt** március 22-én. Segédlelkészi oklevelet nyert: vitéz Egri József, Pazar Andor és Sarkadi Nagy József. A második lelkészképesítő vizsgán lekészi oklevelet nyert: Kiss László és Lovas Gyula. A kibocsátás szertartását Dr. Enyedy Andor püspök helyettes végezte.

**A „Péntek Esték“ utolsó** előadása március 18-án volt. Dr. Nagy Barna theol. tanár tartott előadást: Nietzsche-ről. Utána Dr. Mátyás Ernő közigazgató zárta be — köszönetet mondva vendégeknek és előadóknak — az ezévi sorozatot.

**Az Angol-internátus növendékei** 5-én kedden adták elő angol nyelven Shakespeare Macbet-jét. Az előadást Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok is megnézte.

**A Humán-internátus belső rendezése** és felszerelése folyamatban van. Az internátus szept. 1-én megnyílik. A vezetőtanári állásra a gimnáziumi tanári kar Zana Istvánt ajánlotta első helyen az egyházi főhatóságnak.

**A „Műszaki Világ“ c. fővárosi mérnöki** folyóirat pályázatot hirdetett a sárospataki ref. gimnázium növendékei számára. A felső osztályosok pályatétele: „Kik viszik előbbre a civilizációt?“; az alsó osztályosoké: „Hogyan használhatók leginkább hazámnak?“ Az első díjat 120 P és egy értékes könyvet Király István VII. o. t. és Szacsuri János III. o. tanuló nyerték.